

Mødet den 5. Decbr. 1929.

Fraværende: Fogh Mogensen.

1. (J. Nr. 522—1929). Indenrigsministeriets Samtykke til Fornyelse af Kommunens Laan hos Privatbanken vedrørende Banegaardsordningen.

Toges til Efterretning.

2. (J. Nr. 23²³—1929). Beretning om Observatoriet »Ole Rømer« for 1928—29.

Toges til Efterretning.

3. (J. Nr. 6¹—1929). Forslag fra Militæret til Installation af elektrisk Lys paa Artillerikasernen.

Indkvarteringsudvalget indstiller, at Byraadet i Anledning af vedlagte Sag afgiver følgende Erklæring:

»Under Hensyn til den Forhandling, der for Tiden føres paa Rigsdagen angaaende Militærvæsenets fremtidige Ordning, og Usikkerheden m. H. t. Kaserneernes Bevarelse her i Byen mener Byraadet ikke at kunne tiltræde Forslaget om, at Gasbelysningsanlægget paa Kasernen afløses af elektrisk Lysinstallation.

Foranlediget ved det i Slutningen af Kasernekommandantens Skrivelse af 10/6 1929 anførte finder man Anledning til at gøre opmærksom paa, at Byraadet saa vidt vides ikke har afgivet noget Tilsagn om at ville lade den ønskede

ns a a ion foretage imo at aa n ægsu giften
forrentet.

Sluttelig tilføjes, at man har ladet Stadsingeniøren foretage et Eftersyn af Gasbelysningsanlægget, og at de derved fundne Mangler vil blive afhjulpet.«

B o r g m e s t e r e n oplyste, at Installationen var kalkuleret til at koste ca. 20000 Kr., men de havde givet Afkald paa en Del Lampesteder, hvorved man var kommet ned paa 17500 Kr. Det vilde selvfølgelig være rart at faa elektrisk Lys paa Kasernen, men man maatte ogsaa tage de Forhold i Betragtning, som var nævnt i Indstillingen. Stadsingeniøren havde erklæret, at ved en Reparation af Gasanlægget til ca. 200 Kr. kunde det godt bruges nogle Aar endnu. Taleren foreslog at tiltræde Udvalgets Skrivelse.

Tiltraadtes.

4. (J. Nr. 6²—1929). Forslag til Installation af W. C. m. m. i Officiantbygningen paa Artillerikassernen.

Indkvarteringsudvalget indstiller, at der installeres 4 Stk. W. C. og indrettes et Badeværelse i Officiantbygningens Kælder paa Artillerikaserne overensstemmende med Stadsingeniørens Erklæring, hvorefter Udgiften vil blive 3050 Kr.

B o r g m e s t e r e n meddelte, at der var 4 Lejligheder, som trængte til at moderniseres. Man havde nu haft W. C. i Byen i ca. 20 Aar og kunde ikke vedblivende modsætte sig, at det ogsaa bliver installeret i disse Lejligheder, og selv om Kasernen engang skulde nedlægges, vilde Lejlighederne altid blive benyttet. De 3050 Kr. ønskedes optaget paa næste Aars Budget.

Indstillingen vedtoges.

5. (J. Nr. 64—1929). Andragende fra Grundejerforeningerne om, at Kommunen vil paatage sig Bortkørselen af Sne fra Gaderne.

A n d r. B i t s c h forelagte Sagen. Andragendet var først kommet fra Frederiksbjerg Grundejerforening; Udvalget forespurgte da en Del andre Kommuner, hvorledes Forholdet var ordnet der, og det viste sig, at det var meget forskelligt. Naar Udvalgets Flertal ikke kunde anbefale Andragendet, var det af flere Grunde, særlig vilde det være vanskeligt at skaffe Køretøjer nok til Bortfjernelse af Sneen indenfor en rimelig Tidsfrist. I Odense var Forholdet det, at Kommunen fjerner Sneen, men til Gengæld havde Kommunen ikke Dagrenovationen, som i Aarhus kostede 115000 Kr. aarlig. Det syntes ogsaa, at man i Odense ikke havde røgtet Opgaven med Bortkørsel af Sneen ret godt, idet det f. Eks. i 1928—29 kostede Kommunen 52000 Kr., medens det i Aarhus alene for Kommunens Gader og Pladser kostede 114000 Kr. Det blev store Tal at regne med, hvis Kommunen skulde overtage Snekørslen. Arealet af Byens Gader kunde sættes til 80 ha, og et Snelag paa f. Eks. 15 cm vilde give 120000 m³ Sne. Hvis man regnede med, at Halvdelen skulde køres bort, vilde det blive 30000 Læs à 2 m³, og med en Pris af 2½ Kr. pr. Læs blev Udgiften 75000 Kr. Flertallet fandt ikke Tiden inde til at fritage Grundejerne for denne Forpligtelse, som jo derved blev lagt over paa Lejerne, men foreslog at bibeholde den nuværende § 86.

R a s m u s R a s m u s s e n havde forstaaet det saaledes, at d'Hrr. Socialdemokrater gerne vilde overtage al Produktion og Administration, og her kunde de faa Lejlighed til at vise deres Dygtighed til at administrere hurtigt og billigt. Grundejerforeningernes Andragende var rimeligt, for Sneen faldt vidt forskelligt ved de forskellige Ejendomme; den kom sædvanlig fra Øst, og det bevirkede, at

den særlig lagde sig paa den østlige Side af Gaden; derved kom Grundejerne her til at betale for Bortkørslen af den Sne, der fra den anden Side af Gaden og ofte fra de tilstødende Gader fæg sammen ved deres Ejendomme, og det var i høj Grad uretfærdigt. Lige saa uretfærdigt vilde det være, hvis denne Udgift paa en enkelt Ejendom blev lagt paa de derboende Lejere, og det kunde heller ikke gennemføres. Hvis Kommunen overtog Bortkørslen af Sneen, blev det fordelt ligeligt paa alle Skatteydere. Den nuværende Ordning af Kommunens Snekastning var upraktisk og kunde sikkert gøres meget billigere, hvis Byen blev delt i Distrikter, og Kommunen lod sine Formænd sætte det i System. Man havde forhandlet med Politiasistenten om Sagen, og der vilde nok komme en anden Ordning; det Beløb, der kunde spares derved, kunde anvendes til Bortkørsel af Sneen for de private Grundejere, og endelig kunde man maaske undlade at fjerne Sneen fra en Del mindre befærdede Sidegader; det gjorde man i hvert Fald i København. Taleren vilde anbefale at bevilge Andragendet saaledes, at Ejerne skovler Sneen sammen, medens Kommunen paatager sig Bortkørslen.

B o r g m e s t e r e n forstod godt, at Hr. Rasmussen som Grundejer vilde have denne Forpligtelse lagt over paa Kommunen; men det var vist tvivlsomt, at det lykkedes.

C h r. C h r i s t i a n s e n pegede paa, at Murermester Rasmussen blandede to Ting sammen; Kommunens Bortkørsel af Sne fra forskellige Gader og Pladser var en Sag for sig, der ikke laa for i Dag. Frederiksbjerg Grundejerforening burde have Æren for Andragendet, idet det var den, der indsendte det, og ført bagefter havde

den »store« eller »fine« Grundejerforening sluttet sig dertil. Taleren vilde anbefale at blive staaende ved det samme som hidtil; derimod vilde Udvalget undersøge Spørgsmaalet om at faa Kommunens Snekastning udført paa en billigere Maade, og ligeledes om Aflæsningspladser for Sneen.

A n d r. B i t s c h fandt det noget vanskeligt at forstaa Murermester Rasmussens Standpunkt, idet han for nogen Tid siden erklærede, at alt kommunalt Arbejde var for dyrt; medens han nu holdt paa kommunalt Arbejde, naar det gjaldt Snekastningen. Angaaende den Sne, som Kommunen skulde fjerne, saa laa denne Sag ikke for nu, men det vilde Udvalget senere beskæftige sig med.

P. P e t e r s e n behøvede som Medunderskriver paa Andragendet ikke at udtale sit Standpunkt i Sagen. Hvem der havde Æren for Andragendet, vidste Taleren ikke, men den saakaldte »fine« Grundejerforening havde i hvert Fald ansøgt om dette mange Gange før. Men det var mærkeligt, at Aarhus By, som gerne vil gaa i Spidsen for Fremskridtet, stadig holdt paa denne Oltidslevning, som var forladt i de fleste andre Byer. Det var til stort Besvær for Grundejerne, og Byrden var ganske ulige fordelt. At beregne hvad det vil koste, var ikke let, for det rettede sig jo efter hvor megen Sne der faldt, men naar Hr. Bitsch var kommen til 75000 Kr., var det maaske ikke helt forkert. Men her maatte man huske paa, at det allermeste af Beløbet gik til Arbejdsløn; det var paa en Tid, hvor der var flest Arbejdsløse, der alligevel skulde have Understøttelse; den sparede man jo ved at give dem Arbejde, og det var tilmed bedre for dem. Derfor var det ikke let at faa den virkelige Udgift frem.

Men naar Flertallet vilde beholde den gamle Ordning, maatte man jo vente med en Forandring til bedre Tider.

J. P. N. Siig anbefalede at bevilge Andragendet, da det vilde være baade en praktisk og retfærdig Ordning. At Kommunen besørgede Dagrenovationen fandt alle naturligt, men det var lige saa naturligt, at Kommunen bortkører den Sne, der falder paa dens egne Gader og Veje. Bøderne faldt tæt og kraftigt overfor de Grundejere, som ikke formaaede at faa Sneen væk i den lovbestemte Tid, og samtidig hørte man Bemærkninger om, at i de Gader, Kommunen skulde renholde, kunde Sneen faa Lov til at ligge. De fleste Ejendomme i Byen ejedes af Smaakaarsfolk, som havde deres Arbejde at passe; de var ofte ikke hjemme, og saa kunde man se Kvinder og Børn arbejde med Sneen for at undgaa Bøderne; det var ikke noget Storstadsbillede, men en meget forældet Form. Angaaende at der vil blive for faa Køretøjer, saa kunde Taleren ikke indse, at der blev færre Køretøjer i Byen af den Grund, men Arbejdet kunde blive sat praktisk i System, saa der kunde udføres mere i samme Tid. Hvor meget det vilde koste, rettede sig jo efter Snefaldet, og som bekendt sank Sneen sammen, naar den havde ligget lidt. Taleren vilde anbefale Mindretallets Forslag som retfærdigt; det var til Gavn for alle, der skal færdes paa Gaderne, at de er rensat for Sne.

B o r g m e s t e r e n spurgte, om det næste Skridt saa skulde være, at Kommunen skal overtage Fejningen af Gaden. Men maaske vilde Grundejerne betale en vis Sum i Forhold til deres Ejendomsskyld for at faa Gaden rensat for Sne.

H. J. B a d e n glædede sig over at konstatere den Strømkæntring, der havde fundet Sted, idet det private Initiativs ivrige Forkæmpere nu var ved at glide over til Kommunesocialismen; men det skyldtes maaske, at det her var en økonomisk Fordel for dem selv. Det var en underlig Retfærdighed, at alle skal betale til Snerydningen, og saa skal Sneen blive liggende i visse Gader. Grundejerne skulde forsøge at danne en Sneforsikring, saa blev det fordelt ligeligt paa dem alle. Men Taleren vilde spørge, om der er nogen Chance for en Lejenedsættelse, hvis Byraadet overtager den Forpligtelse, for saa kunde der maaske være Grund til at tænke videre over Sagen. Ellers var det kun en ren Foræring til Grundejerne, og det trængte de næppe til i Øjeblikket.

B o r g m e s t e r e n var ikke sikker paa, at de ikke i det lange Løb kom til at trænge dertil.

J. P e r r e g a a r d henstillede til Grundejerforeningerne at udregne, hvor meget der eventuelt maa lægges til Grundskylden, saafremt de kan blive enige med Byraadet om en vis Promille, der kan dække Udgiften. Det var maaske den mest praktiske Maade, men d'Hrr. maatte give et Tilbud.

R a s m u s R a s m u s s e n havde ikke noget imod, at man udsætter Sagen og undersøger det Spørgsmaal.

A n d r. B i t s c h fastholdt, at Svaret til Grundejerforeningerne maa gaa ud paa, at Kommunen for Tiden ikke mener at kunne overtage den Forpligtelse. Hvis der senere fremkom noget andet, kunde man jo tale derom.

Flertallets Forslag vedtoges med 12 Stemmer mod 8.

6. (J. Nr. 561—1929). Indstilling fra . . . o . . . eu . . . va get om, at der sikres de kommunale Skoler passende Arealer til Idrætspladser.

K. M o u s t e n forelagde Sagen. Det havde efterhaanden udviklet sig saaledes, at Børnene fra Skolerne inde i Byen havde ret langt til Idrætspladserne, og eftersom Byen udviklede sig, blev det endnu længere, saa man kunde forudse det Tidspunkt, da Idrætten ikke mere kunde drives af Skolerne. Udvalget mente derfor, det vilde have stor Betydning, hvis der blev udlagt Pladser, som man var nogenlunde sikker paa at kunne beholde. Der skulde vel forhandles med et andet Udvalg derom, vel nærmest Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse. Den i Indstillingen nævnte Størrelse af Pladserne var omtrent den samme som i Øjeblikket. En Del af Pladserne benyttedes tillige af forskellige Idrætsforeninger, og det kunde godt fortsættes, da Skolerne kun benyttede dem til Kl. 4.

B o r g m e s t e r e n var enig med Udvalget i, at det var et meget betydningsfuldt Spørgsmaal for Skolerne at have deres bestemte Pladser til Idræt og Leg. Taleren havde arbejdet paa denne Sag gennem flere Aar og ikke faaet Lejlighed til at gennemføre den, men forhaabentlig vilde det lykkes for det nuværende Udvalg. Taleren vilde meget anbefale Byraadet at stille sig velvilligt til Sagen.

H. P. C h r i s t e n s e n kunde tiltræde Borgmesterens Udtalelser, for det var selvfølgelig ønskeligt for Skolerne at have Pladser, som de kunde være sikre paa at beholde. Paa den anden Side kunde Byens Udvikling fra Tid til anden kræve visse centrale Pladser, og selvfølgelig kunde man ikke standse Udviklingen af den Grund. Der

var tidligere ført lange Forhandlinger med Idrætsforeningerne om saadanne Pladser, men man var nødt til at opretholde den nuværende Ordning, hvorefter Skolerne og Idrætsforeningerne deler Pladserne og disponerer over dem en vis Tid af Døgnet. Taleren havde ikke noget imod, at Sagen henvises til Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse; det kunde saa sammen med Markudvalget, som administrerer Jorden Nord for Byen, udarbejde en Oversigt over de Pladser, der kan stilles til Raadighed, og derefter kunde der forhandles med Skoleudvalget om Sagen.

Overgik til Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse til videre Foranstaltning.

7. (J. Nr. 560—1929). Indstilling fra Skoleudvalget om, at Eleverne i Kommuneskolerne behandles paa Skoletandklinikken indtil 1 Aar efter deres Udskrivning.

K. M o u s t e n forelagde Forslaget. Det drejede sig om ca. 800 Børn, der vilde faa Adgang til Behandling paa Tandklinikken 1 Aar længere. Naar de kom ud af Skolen, fik de som Regel ikke deres Tænder passet, og ofte havde de ikke Raad dertil. Ved at tage en Betaling af 6 Kr. for hver kunde det lade sig gøre uden Udgift for Kommunen, og skulde der blive god Tilslutning til Tanken, kunde det maaske udstrækkes videre til 2—3 Aar. Det kunde maaske tænkes, at Byens Tandlæger fik en Overenskomst med Sygekasserne, saa der derigennem kunde faas Tandlægebehandling; i saa Fald var dette Forslag overflødigt og vilde vel falde væk. Det kunde ogsaa tænkes, at Byraadet faar nogle Vanskeligheder med Tandlægeforeningen, og et Medlem af Foreningens Bestyrelse havde henvendt sig til Taleren og anmodet om at faa Forslaget taget tilbage, da Tand-

lægeforeningen sikkert vilde modsætte sig det. Taleren fandt dog ingen Anledning dertil; Indstillingen var sket af Skoletandlægen, der selv var Medlem af deres Forening.

J. C h r. M ø l l e r mente, det var en Vildmand at komme ind paa, at Børnene efter at være kommen ud af Skolen skal gaa til Behandling paa Skoletandklinikken. Adskillige af Børnene var paa det Tidspunkt 17 Aar, og saa var de vist ude over den Alder, hvor Kommunen skulde sørge for dem, for man havde næppe nogen Forpligtelse til at være Barnepige. Det var ogsaa en Fejl, at der ikke i Forvejen var forhandlet med Tandlægeforeningen derom. Hvis det havde været Lægeforeningen, skulde man nok først have henvendt sig til denne, og saafremt den havde modsat sig det, var Forslaget ikke kommet. Taleren vilde henstille til Udvalget at tage Sagen tilbage og forhandle med Tandlægeforeningen derom, og hvis man blev enig med Foreningen om en Ordning, vilde Taleren ikke modsætte sig det. At udvide det til 2—3 Aar vilde være ganske forkert, saa vilde Klinikken hurtigt blive for lille, og det vilde medføre yderligere Udgift for Kommunen. Man kunde heller ikke paa Forhaand garantere, at der ikke efter Forslaget vilde blive nogle Udgifter, for hvis kun dem med de daarligste Tænder meldte sig, kunde de 6 Kr. næppe dække Udgiften.

C h r. C h r i s t i a n s e n syntes, man burde se paa den Sag, saaledes som Skoletandlægen havde anført i sin Indstilling, at det vil være af den største Betydning for Ungdommens Hygiejne at faa Tandbehandling 1 Aar mere. Dernæst maatte man se paa, at der ingen Udgifter var forbundet dermed. Det kunde selvfølgelig aldrig garanteres, men saavidt man kunde skønne, vilde

det kunne svare sig. Saa længe der ikke fandtes en Overenskomst mellem Tandlægerne og Sygekasserne, burde Kommunen træde hjælpende til. Udvalget var ganske enigt om Forslaget, og der var ikke megen Anledning til at tage Forslaget tilbage eller forhandle med Tandlægeforeningen om noget; Foreningen havde jo Lov til at protestere bagefter, og saa kunde man tale derom; men Skoletandlægen havde i hvert Fald ikke tænkt sig, at der kunde indvendes noget mod Forslaget.

K. M o u s t e n bemærkede, at man aldrig plejede at henvende sig til nogen Forening, naar Kommunen oprettede en eller anden Stilling eller foretog en Ændring af sin Administration. Havde Foreningen noget paa Hjerte, maatte den komme til Kommunen, men det vilde være noget helt nyt, hvis Udvalget først skulde søge en Forhandling med vedkommende Forening.

J. C h r. M ø l l e r troede i hvert Fald, at der var forhandlet med Overlægerne, før der fra Udvalget kom Forslag f. Eks. om en Læge mere. Man havde ogsaa set, at Lægeforeningen krævede at være medbestemmende ved Ansættelse af Overlæger paa Amtssygehuset. Men naar Udvalget ikke vilde tage Sagen tilbage, vilde Taleren forlange den udsat i Henhold til Forretningsordenen.

K. M o u s t e n havde ikke sagt, at man ikke vilde tage Hensyn til en Forenings Ønske, men man havde aldrig henvendt sig til Lægeforeningen, naar der skulde oprettes en Stilling, og i det foreliggende Tilfælde maatte Tandlægeforeningen henvende sig til Kommunen, hvis man ønskede Forhandling.

A. E. B a a s t r u p vilde ved nærmere Eftertænke indrømme, at det maaske var rigtigst at

forhandle med Tandlægeforeningen først. Taleren vilde derfor henstille til Udvalgets Formand at tage Sagen tilbage og faa en saadan Forhandling i Stand.

B o r g m e s t e r e n oplyste, at der ikke blev forhandlet med Tandlægeforeningen, da Skoletandklinikken blev oprettet, og saa var der næppe Grund til at gøre det nu.

A n d r. B i t s c h syntes, det vilde være af Værdi at faa at vide hvilken Forening der skal forhandles med, for der var baade en Dansk Tandlægeforening og en Aarhus Tandlægeforening.

J. R. F a n g e r: Den sidste er en Underafdeling af den første!

B o r g m e s t e r e n: Hr. Fanger har ikke Ordet, men kan faa det senere!

C h r. C h r i s t i a n s e n vilde meget beklage, naar et Udvalg efter lange Forhandlinger var blevet enig om en Sag, hvis den saa alligevel ikke kunde føres igennem. Taleren antog, at hvis Tandlægeforeningen protesterede mod Ordningen, var det den borgerlige Gruppes Mening, at Sagen skal falde, og saa kunde man jo have sparet sig alle de mange Forhandlinger, der var ført i Forvejen. Det var beklageligt, hvis en eller anden Tandlægeforening skulde kunne vælte et Forslag, som Udvalget var enig om, og som oven i Købet ikke kostede Kommunen noget.

Udsattes i Henhold til Forretningsordenen.

8. (J. Nr. 543—1929). Andragende fra »Foredragsforeningen af 1901« om Tilskud.

De paa Konto XIX opførte 200 Kr. bevilgedes.

9. (J. Nr. 11⁶—1929). Købekontrakt med Tømrermester Max Pedersen angaaende en Byggegrund ved Viborgvej.

Godkendtes.